

HMS i boliger

-lovverk, teori og eksempler på atferdsanalytiske metoder

Kai Olsen - PT, MScTech
Oslo kommune, Storbyavdelingen,
Ullevålsveien 34

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Helse, miljø og sikkerhet – HMS

- Helse:
  - Psykisk helse: trivsel, hvordan vi har det, hvordan vi tar det, arbeidsplassrelasjoner, stress, mental belastning - arbeidsmiljø
  - Fysisk/somatisk helse: belastningslidelser, skader
- Miljø: Ytre miljø, miljøvern
- Sikkerhet: Risiko for ulykker, skader, død

HMS er et styringssystem/styringsmål alle virksomheter må implementere i sin drift

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Rammer for HMS-arbeidet

- Arbeidsmiljøloven
- Internkontrollforskriften
- Lov om tilsyn med elektrisk anlegg....
- En rekke andre bransjespesifikke forskrifter

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Arbeidsmiljøloven

§ 1-1. Lovens formål :

- å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger.....
- å legge til rette for tilpasninger i arbeidsforholdet knyttet til den enkelte arbeidstakers forutsetninger og livssituasjon

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

§ 2-1. Arbeidsgivers plikter

- Arbeidsgiver skal sørge for at .....denne lov blir overholdt

§ 3-1. Krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid

- For å sikre at hensynet til arbeidstakers helse, miljø og sikkerhet blir ivaretatt, skal arbeidsgiver sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid på alle plan i virksomheten. Dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

§ 2-3. Arbeidstakers medvirkningsplikt

- Arbeidstaker skal medvirke ved utforming, gjennomføring og oppfølging av virksomhetens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Arbeidstaker skal delta i det organiserte verne- og miljøarbeidet i virksomheten og skal aktivt medvirke ved gjennomføring av de tiltak som blir satt i verk for å skape et godt og sikkert arbeidsmiljø

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Arbeidstaker skal:

- vise aktsomhet og ellers medvirke til å hindre ulykker og helseskader
- straks underrette arbeidsgiver og verneombudet og i nødvendig utstrekning andre arbeidstakere når arbeidstakeren blir oppmerksom på feil eller mangler som kan medføre fare for liv eller helse, og vedkommende ikke selv kan rette på forholdet
- avbryte arbeidet dersom arbeidstaker mener at det ikke kan fortsette uten å medføre fare for liv eller helse

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Internkontrollforskriften §5

Virksomheten skal:

- 6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene må dokumenteres skriftlig
- 7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Kartlegge risiko

$$\begin{array}{c} \text{RISIKO} \\ = \\ \text{SANSYNLIGHET} \\ \times \\ \text{KONSEKVENNS} \end{array}$$

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Eksempel på dårlig risikoanalyse:

- Angrep fra beboer:
har skjedd flere ganger × kan gi varig skade = høyt risikonivå; vi kan bli skadet på jobb.
- Dette visste vi fra før!
- Vi må analysere hver enkelt situasjon
- Gi analyseverdiene en mening
- Sett hastighetskriterier for implementering til verdiene

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Nivå	Konsekvens	Beskrivelse
1	Ubetydelig	Ingen skader på personell
2	Mindre	Behov for førstehjelp/opplevd smerte
3	Moderat	Behov for medisinsk behandling/opplevd smerte som vedvarer
4	Stor	Alvorlig skade med tap av arbeidsevne
5	Katastrofale	Død

Nivå	Sannsynlighet	Beskrivelse
A	Nesten sikker	Hendelsen er forventet å inntreffe
B	Sannsynlig	Hendelsen er forventet iblant
C	Moderat	Hendelsen kan forekomme enkelte ganger i løpet av et yrkesliv
D	Usannsynlig	Hendelsen er usannsynlig
E	Sjelden	Hendelse er ikke forventet å inntreffe men det er teoretisk mulig

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

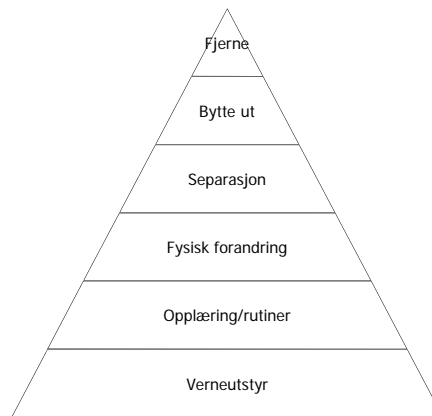
Konsekvens		Ubetydelig	Mindre	Moderat	Stor	Katastrofale
Sannsynlighet		1	2	3	4	5
Nesten sikker	A	HP	HP	UI	SA	SA
Sannsynlig	B	MR	HP	HP	SA	SA
Moderat	C	LR	MR	HP	UI	SA
Usannsynlig	D	LR	LR	MR	HP	UI
Sjelden	E	LR	LR	MR	HP	HP

- SA =Stopp Arbeidet inntil noe blir gjort
- UI =Planlegg tiltak for Umiddelbar Implementering
- HP =Høy Prioritering. Sett dato for tiltak.
- MR =Moderat Risiko. Ansvar må spesifiseres og tiltak vurderes ut i fra budsjett.
- LR =Lav Risiko, håndteres med omlegging av rutiner

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Kontrollhierarki

- ved implementering av tiltak

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

- Etterforskning av ulykke
- Etterforskning av nesten-ulykke
- HAVA

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Atferdsanalytiske metoder

$$\begin{array}{c} \text{RISIKO} \\ = \\ \text{SANSYNLIGHET} \\ \times \\ \text{KONSEKVENNS} \end{array}$$

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Eksempel 1

- Beboer NN1
- HMS-problem: beboers høye talevolum
- Mål: redusere beboers talevolum
- Metode: DRO – differential reinforcement of other behaviour.
- Verktøy: decibelmeter med lys
- Forsterker: 1kr til cola-automat

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Eksempel 2

- Beboer NN2
- HMS-problem: beboer griser med avføring
- Mål: redusere grising med avføring
- Metode: NCR - økende intervall
- Forsterker: Oppmerksomhet
- Februar 2006: eliminert atferd etter 2 uker

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Eksempel 3

- Beboer NN3
- HMS-problem: vold og trusler mot personale
- Mål: reduksjon av vold og trusler
- Metode: To separate DRO-program
- Forsterkere: pils og 'Day in Paradise'
- 30% mestring på pils-DRO, 76% mestring på Paradise-DRO.

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

Problemer med HMS på boliger

- Dynamisk miljø – 2-3 skift pr døgn og flere bruker samme arbeidsplass og –redskap
- Mange småstillinger – vanskelig med informasjonsflyt
- Foreldre/verger kjøper ting/gjenstander
- Foreldre/verger innreder leiligheter
- Kjenner ikke beboerne godt nok når de flytter inn
- Hygiene

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007

- Takk for meg 😊
- Kai.olsen@sby.oslo.kommune.no

Kai Olsen - HMS i boliger - NAFO 5. mai 2007